

DOI 10.4467/2543733XSSB.21.001.13794

KRZYSZTOF NOWAK

PROFESOR MAREK KAZIMIERZ KAMIŃSKI
(18 III 1948–20 VI 2020)
IN MEMORIAM

W dniu 20 czerwca 2020 r. zmarł w Warszawie w wieku 72 lat historyk, prof. dr hab. Marek Kazimierz Kamiński, znany specjalista w zakresie dziejów stosunków polsko-czechosłowackich i polityki międzynarodowej w XX wieku, wieloletni pracownik naukowy Instytutu Historii Polskiej Akademii Nauk. Studia historyczne na Uniwersytecie Warszawskim ukończył w 1970 r. W 1976 r. uzyskał tytuł doktora, w 1991 r. habilitację, a w 2002 r. tytuł profesora zwyczajnego. Trwałe miejsce wśród najwybitniejszych historyków polskich XX wieku przyniosła mu wydana w 1990 r. książka *Stosunki polsko-czechosłowackie 1945–1948*, będąca zredagowaną do druku wersją jego pracy doktorskiej, tym bardziej że przez upadek komunizmu, na skutek sprzeciwu władz PZPR, nie mogła ona ujrzeć światła dziennego. Ta uhonorowana licznymi nagrodami praca jako pierwsza przełamwała historyczne tabu, jakim były konflikty polityczne (zwłaszcza graniczne) między przyszłymi satelitami Kremla po II wojnie światowej, a stając się pod wieloma względami pionierską w tej dziedzinie, do dziś nie straciła na aktualności. Rok później ukazała się kolejna jego publikacja dotycząca tego ważnego dla dziejów Europy Środkowej okresu: *Polska i Czechosłowacja w polityce Stanów Zjednoczonych i Wielkiej Brytanii 1945–1948* (II wyd. 2005: *W obliczu sowieckiego ekspansjonizmu. Polityka Stanów Zjednoczonych i Wielkiej Brytanii wobec Polski i Czechosłowacji 1945–1948*). W 2001 r. w publikacji *Konflikt polsko-czeski 1918–1921* Kamiński próbował dotrzeć do źródeł, generalnie nie najlepszych, stosunków między Warszawą i Pragą w prawie całym XX wieku, wskazując na wiele nieznanych lub niedostępnych wcześniej dokumentów. Ulubioną przez siebie tematykę polsko-czechosłowacką kontynuował w publikacjach poświęconych polityce zagranicznej Edvarda Beneša w latach II wojny światowej: *Edvard Beneš kontra gen. Władysław Sikorski. Polityka władz czechosłowackich na emigracji wobec rządu polskiego na uchodźstwie 1939–1943* (2005) i *Edvard Beneš we współpracy z Kremlem. Polityka zagraniczna władz czechosłowackich na emigracji 1943–1945*, a potem w niewielkiej objętościowo publikacji: *Kształtowanie się stosunków polsko-czechosłowackich w latach 1948–1960* (2012) oraz w *Szkicach z dziejów Polski i Czechosłowacji w latach trzydziestych*

XX wieku (2014). Był również autorem publikacji popularyzujących wiedzę na temat polskiej polityki zagranicznej, z których najbardziej znaną jest wielokrotnie wznawiana (I wyd. 1987) praca o polityce zagranicznej II RP, którą opracował wspólnie z M. Zachariasem. W 1999 r., wspólnie z J. Tebinką, wydał zbiór dokumentów: *Na najwyższym szczeblu. Spotkania premierów Rzeczypospolitej Polskiej i Wielkiej Brytanii podczas II wojny światowej*. Żegnając tego wybitnego historyka, należy podkreślić, że bez jego dokonań nasza wiedza o burzliwych dziejach Europy Środkowej w XX wieku, a przede wszystkim o stosunkach polsko-czechosłowackich byłaby dziś o wiele uboższa. Warszawski historyk wytyczył też szlaki badawcze, którymi podążać mogą jego następcy.